

BESZÁMOLÓ JELENTÉS

a dorogi "József Attila" Művelődési Központ
"Kodic Ottokár" barlangkutató szakkörének

1976.évi tevékenységéről

Az 1976.év folyamán munkánkat az előző 16 évi tevékenységünkhöz hasonló-an a Sátorkőpusztai és Strázsabarlangok további feltáró kutatása képezte. Ezzel elsősorban -a munkatervünknek megfelelően- a két egymás mellett lévő barlangnak mélységbeli összefüggését kívánjuk tisztázni.

a./ A kutatómunka váltakozóan egész évben folyamatosan szombat-vasárnaponként folyt.

A feltáró munka a Sátorkőpusztai barlangban az év kezdetén igen izgalmasan alakult, mivel az előző évben a mélyponton megkezdett ácsolt függőleges akna 10-ik méterében a leszivárgó forrásvíz mosta nyílás az újabb járatba bejutás reményét csillogtatta meg.

Végül is a teljesen képlékeny, vízzel átitatott agyagrétegnek kézzel végzett kivájása és felszállítása után egyre inkább bővült a nyílás és február 29-én, vasárnap sikerült bejutni az alsóbb járatokba.

A kutatóink sárban kúszva, csúszva lefelé egy kisebb termen és kuszodán át 1,5 - 2 m magas és 8 m hosszú terembe jutottak, ahol csodaszép és hatalmas aragonit pamacsok borítják a falat és gipszkéreg látható. Ezek a kristály képződmények a barlang eredeti és időközben elpusztult rendkívüli szépségű kristályos bevonatával vetekednek.

Az új járatrendszer végén több irányban bemosódott agyagdugók zárják le a továbbjutást. Ezen dugók kibontása és felszállítása a kb. 6 m hosszú kuszodán és 10 m-es függőleges aknán át további hallatlan erőfeszítést követeltek a kutatóinktól. Az év folyamán sikerült a nagymennyiségű agyagos latyakot felszállítani és a kuszodát is kibővíteni annyira,

hogy azon keresztül már a készletet ki fogjuk tudni szállítani, ezt kis külön e célra készitendő, miniatűr-csillével óhajtjuk végezni. Az egész év folyamán a "disznófürdő"-höz hasonló sár bizony teljesen bevonta a kutatók ruháit és a nedvességtől is sokat szenvedtek.

A 15 éve kísérelt, és sokak véleménye szerint továbbjutás reménye nélküli folytatást, kutató munkánkat végül is siker koronázta és így a két barlang összefüggését is újult reménnyel tudjuk megkísérelni *Kutatni*.

Az itteni feltáró munkára 33 munkanapon át átlag 10 fővel 1750 munkaórát fordítottunk.

Ezen kívül a Strázsa-barlang feltárásán is dolgoztunk 4 munkanapon átlag 9 fővel 156 munkaórát teljesítve, ahol folytattuk a nagy bejárati barlang száda Ny-i szélén előző évben készített 2,5 m mély kutatások további mélyítését.

A harmadik kutatási területünkön, a Pilisnyergyi viznyelőnél a budapesti "Fényes Elek" barlangkutatócsoporttal közösen kollektív kutatómunkát végeztünk. A végzett munkáról készített közös jelentésünk az alábbi:

A két kutatócsoportunk az Országos Természetvédelmi Hivatal által kiadott közös kutatási engedély megadása előtt is jó-néhány alkalommal dolgozott együtt a Pilisnyergyi viznyelőben. Így 1973-74 évben a Dévay József vezette I.sz. csoport nyújtott segítséget az éppen létszámproblémákkal küzdő dorogi kutató-inknak. Így egymást megismerve határoztuk el, hogy 1976 évben már hivatalosan is közösen végezzük itt a kutatási munkát. A közös munka megindítása legfeljesebb egymás iránti bizalommal kezdődött, amit az eltelt időszak alatti közös táborozások, munkák csak megerősítettek és így őszintén, egymást segítő kollektívává forrt össze a két csoport kollektívája.

A munkahely megközelítése mindkét csoport tagjai részére egyformán időigényes volt, ezért a szabad szombatokat figyelembe véve 2,5 - 3 napos munkatúrákat szerveztünk ide.

Mielőtt azonban a korábbi feltárásokat folytatni tudtuk volna, a táborhely kialakítására a viznyelőbe vezető árokba védő-ülepitő gátak és egy árok felett átvezető fahíd építésére kellett elég sok időt fordítani.

A mélyponton folytatott törmelék dugó bontása a szűk járatszakaszok és egy 6 m-es és egy 10 m-es kürtő okozta nehézség ellenére jó ütemben haladt előre. Hangulatunkat, munkakedvünket emelte, hogy a harmadik közös táborozás alatt siker koronázta eddigi erőfeszítéseinket. 1976. május 22-én Szécsényi László és Bauer Jakab előtt nyílt meg a szabad út lefelé és elsőként ereszkedtek le egy mintegy 8 m magasságú kisebb terembe. A terem megközelítése egyébként kissé körülményes, mert egy borotvaélesre csiszolt - kőcsipkéktől borított szűk hasadék vezet le oda.

A szűk hasadékot a ruházatban és a kutatók bőrének folytonosságában végzett hatása miatt "Reszelő"-nek neveztük el.

A terem tetején lelógó hatalmas sziklatömbök mállott, oldott felületén fekete mangánoxidos bevonattal - oligocén hárshegyi homokkőnek bizonyultak és arra utalnak, hogy a nyelő legfelső szakaszából kerültek ide le a mélybe.

További bontás során kerültek elő még vörös színű szarukő darabok is. A bemosott üledékből egy fogat gyűjtöttünk, ami Dr. Kardos László meghatározása szerint lótól /*Equus caballus* Linné/ származott.

Ezenkívül a szeptemberi munka során érdekes jelenségre lettünk figyelmesek. A hordalék agyagos törmelék mélyítése közben egyszerre csak a föld emelkedni, süllyedni-emelkedni kezdett és egy vakon bújott elő, majd újra eltűnt. A mintegy 30 m mélységbe minden valószínűség szerint a nyelőbe zúduló víz sodorta le és mivel odalent bőven talált gilisztát, hát vigen élt itt is tovább.

Az év során itt a Dorogi Csoportunk 10 munkanapon átlag 11 fővel mintegy 800 órát, a budapesti "Fényes Elek" csoport

8 munkanapon átlag 7 fővel mintegy 450 órát tevékenykedett. Ennek során összesen mintegy 20-22 m³ törmelékot távolítottunk - hoztuk ki a viznyelőből, mélységét 8 m-rel növelve 34 m mélységig jutottunk. A következő év első feladata lesz a szükületek bővítése - a jobb szellőztetés - a könnyebb és gyorsabb anyagszállítás érdekében. Ezt még új bejárat nyitása árán is meg kell oldanunk, mert a bontott anyagnak több depóban való elhelyezése lassítja a munkát. Ennek érdekében megkezdjük a nyelőbarlang eddig feltárt, szakaszának felmérését és közvetlen felszíni terület térképezését.

A kutatási munkatáborokban a tartózkodás megkönnyítése és az időjárás viszontagságai elleni védekezés céljából az év folyamán Benedek Endre a Pilisi Parkerdő Gazdaságnál eljárt egy fából készítendő kutatóház elkészítése és a táborhelyre egy turistapihenő létesítése érdekében. Ezt sikerült is elintéznie, azonban a kutatóház Esztergomban csak októberben készült el, kiszállítását és felállítását az esős őszi időjárás és az előrehaladott évszak miatt elvégezni már nem sikerült.

Igy a következő év tavaszának itt meginduló első munkáját a kutatóház és környékének elkészítése fogja képezni.

- b./ A kezelésünkben lévő Sátorkőpusztai és Strázsa-barlangokban az év folyamán rendszeresen végeztük az öltöző és raktárhelyiségünk takarítását, a szerszámoknak és lámpáinknak, munkaruházatainknak karbantartását.

A barlangjáratokat és annak lépcsőit több alkalommal letakarítottuk, csúszásmentessé tettük, hogy látogatóinkat biztonságosan vezethessük végig.

A Sátorkőpusztai barlang mélyszinti nagytermében, ahonnan indul lefelé a függőleges ácsolt kutatóakna - biztosítottuk a kutatóaknából felszállított sáros-agyagos törmelék megfelelő elhelyezését.

- c./ Az év során folytattuk a környéken lévő és a dorogi bányabeli barlangok ásványanyagának kristályos képződményeinek gyűjtését.

- f./ A Pilisi és Gerecsei barlangok tervezett térképezése helyett ez évben a Sátorkőpusztai új járatrész felmérését és ahhoz kapcsolódóan a Sátorkőpusztai barlang új, korszerűbb térképéhez szükséges mérések végzését folytattuk. Az adatok értékelése és a térképek elkészítése a téli iskolai szünetre tolódik és azután ennek részleteit is már dokumentálni tudjuk.
- g./ Csoportunk arra legérdemesebb 7 tagja részt vett az Országos Társulat Abaliget-Orfű /Pécs/-i barlangoknál rendezett országos vándorgyűlésén, ahol igen sok tudományos és gyakorlati bemutatót szerzett tapasztalattal gazdagodtunk.
- h./ Az év során folytattuk az új kutatók belépése miatt a csoport technikai felkészítését, ahol a biztonságtechnikai ismeretek mellett gyakorlati kötélerezkeszkedési-mászási- és csomózási stb. ismereteket adtunk át.

Emellett folyamatosan végeztük a térképezési csoport mérési ismereteinek kiegészítését, bővítését.

Az 1976. év fentiekből kitűnően rendszeres, komoly kutatómunkában telt, ami mindkét barlangban jelentős előrejutást eredményezett.

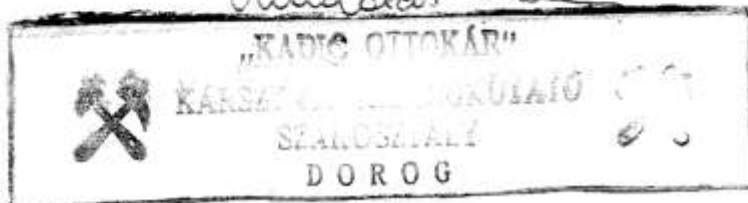
A barlangjaink megvédése az előző évekhez képest ez évben nem okozott különösebb feladatot.

Csoportunk a rendszeres feltárómunka során létszámában jelentősen kicserélődött, de nem csökkent és így létszámunk nem volt.

Igy az 1977. évi munkánkat újult erővel és megnövekedett reményekkel kezdjük és egyúttal köszönetet mondunk a dorogi "József Attila" Művelődési Központnak a működésünk zavartalan-ságát biztosító anyagi és irányítói segítségéért.

Dorog, 1976. december 6.

Jó szerencsét!

Benedek Endre